

אנן הסהר 7

לא בריתי יומם ולא חוקת שמים וארץ לא שמתי צו וכן היא המילה במו שכתבנו
דבריו כלום שפירש בפסוק חסית לראשן עטרת פן כי המיל' היא עטרת פן לאחר להיום
עולה פ"ט מה שעולה פ"ו פס התותיות ע"כ ואח"ך מלאתי קהלת יעקב ז"ל משם
פסוק זה על המילה בן וזהו הנרמז פה ששם ימי העול' מיוסרי' כי המיל' פס האותיות
וקיימם על חרני פן בהיא המילה ברפרמית עי"ל שרומז כאן שאע"ס לחול' שרש
שהקב"ה השליכו מעל ארצו והסתיר פניו עס כל זה לא עזבנו ותמיד הוא עומד
אצלנו ב'התמלה וזהו אומרו שוקיו עמודי שם מה עמודי שם כברים כך הוא יתברך
שקופ אצלנו ואם תאמר היכן עשה משפט בגלות לזה אומר מיוסרי' על חרני פן רמז
שמסכן שלו חול' בין חרני פן שהם לדיקים שבכל דוד שאין דוד ודור חסר מל' לדיקים
במדרש אבינו כאומרם ז"ל ושם עמם מראה להם פנים כאילו היה המקדש קיים
וזהו מראהו כלבנון וארבעה זה בחור ומובחר לו יותר מארצי המקדש שבהיותו אצל
הלוי' זה גבחר לו יותר ודוק

וכפי הדרך ראשון אמרנו על המילה יבא היטב אומרו מראהו כלבנון בחור
בארצם שבה לרמז על אש"ה שקיים אות' בעת זקנותו וזהו מראהו
כלבנון משל אל הזקנה שנהפך זקנו ללבן והוא מראה הד' הלבנון ועב"ז לא גתעל
ונעשה כבחור אביר וחזק בארצם לקיים מלות בוראו

חכו מתתקים וכלו מחמדים זה דורי וזה רעי בנחם ישראל במדרש אומר ר'
שמאל פר נחמן פג' מקומות מוכח הקב"ה עס ישראל ושמחו אומות
העולם שמחה גדולה ולבסוף ילאו נבואת פנים כו' אמרו דיהך הם יכולים להתוכח
עס בוראם ומי יכול להתוכח עס בוראו עכ"ל הוא מכלה אותם מן העולם כיון
מראה הקב"ה שאומרו העולם שמחים הפכה להם לטובה שגאמר אש' יהי חטאיכם
בשמי' כאלג ילבינו כו' הכונן בזה המאמר שבראות הקב"ה שישראל חייבין עד שבאו
לכלל שבה להתזכר עמם מה עשה להצילם בא להתזכר עמם לפני אומרו העולם
כדי שיראו וישמחו ברעת ישראל ולהשיל על האומרו האף שרצה להטי' לישראל בעבור
שממחו כמאמר התנא בגמ' אומר כל תשמח פן יראה ה' ורע בעיניו והשיב
מעליו אפיו

ובפס הפסוק חכו מחמדי' רמז על שכל הנשתי ונתתי נשפס ונתנה הארץ
יבולה והוא מחמדי' כדרך שמתגל' לתינוק כדי שילך לבית המדרש במו שכתב
הרמב"ם ז"ל וכלו מחמדי' רמז על שכל הרוחני שהוא עיקר הכל וכלו מחמדים עין
לא ראתה אלהים וולמן ולרמוז על קצת מעלה שישנו או לעולם הבא אומר זה דורי
וזה רעי לרמז למאמרם ז"ל שעתיד הקב"ה לעשות מחול לדיקי' והוא באמכש
וכל אחד מורה באמצעו ואומ' זה ה' קוינו לו וזהו אומרו זה דורי וזה רעי
עי"ל אומרו שאע"פ שהקב"ה מייסר לנו עס כל זה חכו מחמדי' וכל מה שגוש' עמנו
מחמת חסדו עומד שמועד הקב"ה על ישראל זה דורי י"ב שבטים מנין זה כמו
שרשו ז"ל למה זה אנכי כו' הוא דורי ואילו י"ב שבטים הם רעי כדכתי' למען אחי
ורעי אומר דורי ורעי לשון יחיד בהיותה י"ב שבט' נפש אחד כמו שדרשו ז"ל בפסוק
בשכ עי' נפש כו' והי כל נפש יולדי ירך יעקב בלא אומר נפשות מאוס שכלם הם
נפש אחת

אנן הסהר

דברך רמז נזכר לרמז ולמחזק כאן מה שכתב תרבי כמה"ר יחזקאל יחזקאל מאמר חז"ל שכל מיני מתיקה מחכים לאדם ועיין שם מה שפירש הוא ז"ל באורך ונראה למחזק זה כאן חכו מחתקים וכלו מחמדים כלומר כל מי שירגיל חכו לאכול מחתקים אז כלו מחמדים כל טנייגיו הם נחמדי' מסכת חכמתו שמתחכם באכילת המתתק'בו'

אנה הלך דורך היפה בנשים אנה פנה דורך ונבקשנו עמך הפונה שאומרים אומות העולם לישראל אז לעת' בראותם מעלת ישראל יבקשו לידבק עם ישראל ויאמרו להם אנה הלך דורך היפה בנשים שאז יודו בפיהם שהם היס' בנשים מעולה יותר משבטי' אומו' אנה פנה דורך ונבקשנו עמך כלומר ואנו רולים לידבק עמכם וישיבו להם ישראל שאין מקבלים אותם ודודי ירד לגנו הראשון לערוגות הבשם סירד עם ישראל לרעות בגני' וללקוט להם חקלא' בהיותם הם תשונ' בתורה ונמלא' שאני חקלא' אהבתי לדודי וגם עבדיו ודודי לי עמדי דוקא ולא עמכם שמי גר איתך בענימתך עליך יפול כו' ואין מקבלים גרים לימות המשיח כו' וגם אני לדודי ודודי לי כו' הרופה בשונ' שהוא אינו רועה כי אם עם השונים תורתו בעניותם ובעשירותם

עוד יש לפרש שחזרי' טעם ישראל לאומות העולם למה אין הקב"ה בוחר כי אם להם דוקא בהיותם שהיו טוב' לו חט"פ שתיבת מביא עליהם יסורין ולא באומות העולם שבעת רעתם בושט' וזהו אומרו אני לדודי ולמה אני דוקא אהובה לדודי בעבור שכל זמן היה דודי לי ביקבשהיה משביע עלי טוב ביקבשהיה מביא עלינו רעה והיה רעת יסורית כשונ' שהם ישראל ועב"ז היינו עמו ובמדרש דודי ירד לגנו לערוגות הבשם א"ר יוסי ב"ר חנינא הפסוק הזה לא ראשו סופו ולא סופו ראשו לא היה קרא' לריק לתימר אלא דודי ירד לרעות בגנו ואת אמר לרעות בגנים אלא דודי זה הב"ה לגנו זה העולם לערוגות הבשם אלו ישראל לרעות בגנים אלו בני כנעניות ובתי מדרשות וללקוט בשונ' למלא את הכדיקום שבישראל

אמנם נראה לי לפרש לקושי' המדרש שהתחיל בגן וסיים בגני' דודי ירד לגנו זה בית המקדש לערוגות הבשם בתוך הקנהדרין שאלהים ניזב בערת אל לרעות בגנים שהוא בשלשה פירות שהיו לו לבנים מזו וללקוט שונ' טעם כל אחד ואחד להם הדברות לרעות **עוד** יש לרמז דודי ירד לגנו זה סיני לערוגות הבשם לתת פירותיו כל אחד למכיהו כל ישראל כל אחד מחדש חמשים בתורה כל אחד על פי דרכו וללקוט שונ' אלו החידושים העחדשים **עוד** יש לרמז דודי ירד לגנו לערוגות הבשם זה גן לרעות בגנים זהו גן מרהיב ונהר יולח מערן להשקות את הגן וללקוט שונ' זה ארש וחיה

יפה את רעייתי כתרלה נאווה בירושלם איומה כנרגלות כו' תרלה לאון רמז כמו שפירש רש"י ז"ל משם מפרי וכו' נראה לפרש שפשוט משבט הב"ה לישראל ואומר יפה את רעייתי במעשיך כרלובי אלא היו מעשיך גנה רלובי נאווה בירושלם מה ירושלם היתה נאווה מעולם שהיא לא חטאה אף אתה כן איומה כנרגלות כלומר אימתי עליך משלם כנרגלות שהם מלאכי הארת כמו שפירש רש"י ז"ל כו' ירלה היה

אנן הסהר אך

היה עליך אחתי ולא חטאת'אט"פי שהיה לך בחירה כמלאכי הכרת המוכרחי'במעשים ואחתי עליהם תמיד וזהו איומה כנגדנות

עור ים לפרש ברומז כאן ענותנא' של ישראל שהקב"ה משבח וזהו חין מחזיקים טיבותא לנספח ומשפלים טלחן לפני הקב"ה והקב"ה אומר יפה את רעיתי במעשיך והאיב כנסת ישראל ואמרו בתורה ויזן הטנין שבנות ללופחד בפרשת פנחס מונה את תרלה באחרונה לפי שמנה אותם דרך חכמתם ודקוהתם ובפרשת מטעי מונה אותה בגיה לפי שמנה אותן שם לפי שנותם באופן שבענין הדקוהת. מונה אותה באחרונה ולכן בשאמר הקב"ה לישראל יפה את רעיתי במעשיך לא החזיקו טלחן לזה ואמרו בתורה חין אנו יפים כל כך כי אם אנו בתורה בת ללופחד חזר ואמר הקב"ה נאזה אמהו ישראל כירושלם כלומר כירושלם ולא יותר מירושלם חזר ואמר לה איומה כלומר אימתך מוטל על כל בריוהי אשר בשמים ובארץ לפי שישראל גדולים ממלאכי הכרת והם קודם לכל דבר כדחז"ל בפסוק ברן יחד כו' אמרו ישראל כנגדנות כלומר אנו כמלאכים ולא גדולים מהם ונגדנות הם מלאכים שמגלים רזים לבני אדם כו' ע"ל באומרו יפה את רעיתי כלומר יפה את לפני בשאת רעיתי הולכת בדרכי

1234567

הסבי עיניך מנגדי שהם הרהיבני שערך כעדר העזים שגלשו מן הגלעד : הכונה בזה שמספר הקב"ה מעלת תהלת ההבתי עיני העדה מבראי התורה חכמי התלמוד ז"ל שהוא כתב ארבעים יבנו והם אמרו ז"ל והע"פי שראה שאומרים נגד הקב"ה ח"ו אירבא פירא פונתו ופירא ויהרשו התורה לגלות כונתו ית' וזהו אומרו הסבי עיניך מנגדי אומר הב"ה לכנסת ישראל סובבי עיניך שהם החכמי מנגדי שאני אמרתי ארבעים יבנו והם אמרו ז"ל ואל תחשבו חלילה שאשרו כנגדי אלא הם הרהיבוני הרחבוני הניסו לבי שגלו כונתי

אוצר החכמה

שערך כעדר העזים כלומר גם פריילים שבכס שהם כשער שהוא מותר לגוף כן הם מותר עם כל זה שהם כעדר העזים שהם בזוים בעז כמו שדרשו ז"ל במדרש מה עז זו בזויה בו' מכל מקום יש בהם מלות ומעשים טובים כמו שדרשו ז"ל אפילו רגלים שבישראל מלאים מלות כדמיון כו' בעזים הללו שיוכל מהן חלב ושומן ולדות ונעשה מהן למאכל כדכתיב ושא ושם ועזים

שניך כעדר הרחלים שגלו מן הרחלה שכלם מתאימות ושפלה חין בהם עיין מה שפרשתי לעיל בפסוק שניך כעדר הקלובות ואותו פירוש איך כאן ועיין ורש"י ז"ל פירש שניך הם קלינים וגבורים שבך כלם לטובה כעדר הרחלים הרחלה הזאת כלה קדושה למרה לתכלת בשרה לקרבן קדמה לשופרות שוקיה לחלילים מטיה לכימרות עורס לתוף כו' ולי נראה לפרש שניך שהם כהנים שבך האוכלים בשר הקדש ותרומות ומעשרות בשיניהם הם כעדר הרחלים שגלו מן הרחלה לבנה וטהורה כך הם טהורים מכל גזל וזה שאוכלים מן הקדש ונוקחים התחנות בזרועותיהם אלהים להם ומה הרחלים מתאימות כך הם תמימים ומה חין בהן שיכול כך חין בהם שיכול מלוה ולא עוד אלא שבסבתם אתם מלאים מלות כדמיון שאתם מקיימים דברי בהחברכם עמהם לתת מנת להם וזהו דמיון מיר

בפלה הרמון וקתך מעור למתך כלומר בפלה הרמון שהיא מלאה גרעינים כב

אנן הסהר

בך את מתמלא הרקות ממלות מעבר לכמתך כלומר בעבור התחברותך עמהם ולמתך הלשון תאמר בתי אדרשו ז"ל במדרש בזה הפסוק כו' אבעבור שאתם מלומדים עמהם אתם מלאים מלות כרמון ומה גם בהקרבת הקרבות המקרבים לכפר על עונותיכם ועוד שהם משפיעים עליכם ברכה שמכרכים לכם בשמים אותיות שיש בברכה כהני' כמו שפירשו ז"ל הנה מטתו כו' וזהו דמיון מיר שמים חמה מלכות רמז לשמים אותיות שבאלה פסוקים שבברכת כהנים שמכרכים עמהם לישראל ואמנים פילגשים רמז שהיו מהדרים לישראל בפ' אלף פרחי כהונה ושלמות חין מספר הם שאר הכהנים

זכור מן הקדושה מאברהם אבינו והוא כהן לאל עליון שהקב"ה הוליד הכהונה משם ונתנה לאברהם ומשם נתפשטו כהני ה' וזהו דמיון מיר **אחת**

היא יונתיתמתי ודרשו ז"ל במדרש אחת היא זו אברהם כל מעלת תהלת הכהנים שזכרתי לעיל כדכרשית כלם באו מאחת היא יונתית שהוא אברהם ובין דאחא לידן נראה לרמז בפסוק זס שם אברהם **א' אחת היא יונתית** חמתי **ב' רה** היא ליולדתה **ר' איה** בנות ויאשרוה **ב' לבות** ופלגשים ויהללוה **ר' חילהלוה** רמז **לה"ה** שנתוסף לו לבסוף בתחלה שמו אברהם הרי רמז בכל התחלת ענין אות אל אברהם אבינו ע"ה כו' אוצר החכמה 1234567

עוד יש לפרש עס מה אדרשו ז"ל במדרש בפסוק הקודם שמים חמה מלכות ר' חייא רבי לוי פתרי קרייה באומות העולם עיין שם בפ' זה אומר אחת היא יונתיתמתי שהאומה ישראלית אחת מיוחדת טלה בין זאבים ועס כל זה לא פתערה מעולם עמהם חמה היא לאמה שהיא השכינה שמשולט היתה בתממות' עמה ברה היא לעולם היתה זכה וברה ליולדתה ומסרו עממן על קדושת השם וזהו ברה היא ליולדתה ראה בנות ויאשרוה שהאומות מאשרים ומהללים אותם בראותם דבקותם שהקב"ה כפנין כשראו לחנניא מישאל ועזריא שקראו שם שמים והללוהו האומות כרחו"ל

עוד יש לרמז בפסוק שמים חמה מלכות עס מאמר התגא בן שמים לזקנה כו' בן אמונים לגבורה בן תשעים לשוח כו' אמר שמים חמה מלכות שבבא האדם לכלל שמים שהוא בזמן הזקנה הכל מכבדים אותם כאלך וזהו הרמז בן שמים בבא לכלל שמים חמה מלכות לאדם ואמונים פלגשים בבא לשמונים שהוא סמוך למיתתו אז הוא נופל ממדרגתו במדרגת המלכה עס הפלגשים שהפלגש היא שפלה וכאומרם ז"ל במדרש קהלת כשיקין האדם מאד הוא כמאס כבדה ומאמר המשורר **ן' עזרא** ז"ל שהיה גור שטתיו אל אים בתוכחה בן ארמה כו' ונחלא בן אמונים נופל ממדרגתו וזהו ואמונים פלגשים ועלמות חין מספר כלומר כיון שמת ונעלם מטיני כל חי חין מספר לקבוצ עליו מה יהיה וזהו ועלמות לשון נעלם כו'

אחת היא יונתיתמתי במדרש אחת היא זה אברהם שנאמר אחד היה אברהם אחת היא לאמה זה יצחק שהיה יחיד לאמו ברה היא ליולדתה זה יעקב אביו שהיה ברור ליולדתו שהיה לדיק גמור ע"כ לעניינו ונראה שאמר יעקב שהיה לדיק גמור לרמז שהיתה מיטתו שלימה מה שאין כן אברהם ויצחק שאם מדבר בענין לדיק עממן לא נוקל אברהם ויעקב מיעקב כמו אדרשו ז"ל פעמים מקדים יעקב

אגן הסחר בך

יעקב לאברהם ויחזק לאברהם לרמוז שכולם שוים כאחד כו' ונפחט
הפזוק נראה לפתור קריא במלך המשיח שהוא אחד המיוחד והוא עתיד להוליד
השכינה מן הנלות אשר נאמ' עליו אני היום ילדתיך וזהו הנרמוז כאן אחת היא יונתי
תפתי זה מלך המשיח שהוא מיוחד ירום מאברהם ונשא ממשה וגבה מעלאבי הנרת
אחת היא לאמה שהוא המיוחד להוליד השכינה מן הנלות שהשכינה מתכבדת בשם
אמה כנודע ברה היא ליולדתה רמוז מה שכתוב בו אני היום ילדתיך ראוי בנות
ויאשרו בנות אלו אומות העול' כמו שדרשו ז"ל גבי בנות ירושלים כו' איראהו האומות
ויאשרו אז לו מלכות ופלגשים ויהללוהו סיהיו המלכים עפר תחת רגליו או ירכה שראוי
בנות ויאשרו חזון לאומה ישראל אלו בנא המשיח כב"א ראוי בנות שהם האומות
ויאשרו לאומה ישראל מלכות ופלגשים ויהללוהו בדרך והיו מלכים אומניך וארתיהם
מנקותיך

ע"ר

סרמוז באומרו אחס הוא יונתי תמתי שבהמתם באחרות חט"פ שלא יהי
הגונים נקראלי אחותי רעיתי בדרך חבור עלבים אפרים הנח לו כו'

מי

זאת הנשקפה כמו אחר יפה כלבנה ברה כחאה איומה כנדרגלות בהיות
סרברנו לעיל בפסוק אחת היא שמדבר במלך המשיח אמר עכשיו ענין
אופן הגאולה היאך תהיה והמעלה שישיגו אז כל הדברים שאור הלבנה יהיה פתור
החמה ואור החמה יהיה שבעתים כו' ואמר שזאת הנשקפה שהיא הגאולה מהיה כמו
השחר שהולך ומאיר מעט מעט גם כן בתחילה קולות כו' ואחר כך יבא אליה ואינה
בפתע פתאום כן ימותו כמו שפירשו מפרשים ז"ל בפסוק כן הבא והבתי את הארץ
חרס כו' ובפסוק' מה גאוו על ההרים רגלי מבשר ואחר כך מאמיע יסועה ואחר כך
יאמר מלך אליהיך כו' והענין היות כן פדי שלא ימותו מחמת השמחה לזה אמר כאן
מי זאת הנשקפה כמו שדרשו במדרש כו' יהיה כמו השחר שהולך ומאיר מעט מעט
ואז כלם ישיגו מעלה ויעלו למעלה ממדרגתם יפה כלבנה ברה כחמה כלומר יהפוך
הלבנה יעלה למעלת החמה בדבתיב והיה אור הלבנה כאור החמה וגם איומ' שהיא
האומה ישראלית שהיא איומה בגלות מאימת האומות אז יעלו למעלת הנדרגלות כדגלים
אל מעלה כגון מיכאל ודגלו גבריאל ודגלו כמו שדרשו ז"ל במדרש

אל

גינת אגוז ירדתי לראות באבי הנחל לראות הפרחה הגפן הנלו הרמונים
נראה לפרש עם הדין בראש השנה שנוהגים שלא לאכול אגוז מאוס שאגוז
עולה חטא בגמטריא כו' באופן שהאגוז מורא על חטא לזה אמר שאומ' הקב"ה אל
גינת אגוז ירדתי פיון שבאתי אל גינת אגוז שעולה חטא אם היתה לי ירידה שידוע
שכשישראל הם לדיקיש מוססים בח למעלה כאומרים ז"ל והרמוז בזה שאומרת השכינה
ירדתי עמהם בעונותם להיות' שם בגלות לשומרים ולראות באבי הנחל שהם החכמים
שבהם ולראות הפרחה הגפן שהם ישראל שנמשלו לגפן חס פרחו נתאובה הנלו
הרמוני' חס נחלאו ממלות בגלות כרמוז זה שהיא מלאה כדי שימנו לי כח להשיט
טל ידי מעשיהם הטובים כו'

ע"ר

עם מה שכתב רש"י ז"ל למה נמשלו ישראל לאגוז מה אגוז זה אתה
חאה אומה כלו עץ ואין ניכר בתוכו סופעו ומלאו מלא מגורות אל אוכלים
כך ישראל לנועץ וענוותנין מעשיהם ואין תלמידים שנקסם ניפריס ואין מתפארים
לה: רי

אגן הסהר

להכיר על שבחן בריקחו אתה מוכח אותו מלא חכמה עכ"ל וזו נראה לפרש
 שידוע שאין הקב"ה משרה שכינתו כי אם עט הכוונות וספלים כדכתיב ואת דכה
 ויראנו ז"ל איתי דכה וזהו הרומז כאן באמר הקב"ה אל גינת אותם שהם כאגוז שאין
 מתפארים בחכמת למודים ולומדים לשמי בלבד, אם ירדתי ואכנתי לראות באבי
 הנחל לראות הפרחה הגפן בו' רמז אל החדושים המחדשים השלמים הנזכרים ועכשיו
 מספר מעלת תהלת אלו הנמשלים לאגוז שלומדים בהקשר כמו אפירא רש"י ז"ל בו'
 שאין מחזיקים טיבותא לעלמן אבל אחד אומר להקב"ה אני מלך עמי חומר טבור
 לא ירעתי לעשות כל זה רק נפאי שמתני והירכני בדרכים אלו פהיות הנשמה' חכמה
 מתחת כסא הכבוד

בחב בספר החסידים שגילו של אגוז מייק בו' ואפשר דלזה גבי גינת אגוז
 אחר בו' ירידה ואע"פ שאין ראיה לדבר רמז לרבר

וא"כ אתה גרממת לנו בהיות נשמתך בקרבנו לעזרנו שהנשמה היא חלק מלמעלה
 וזר החלק בכל החלק באופן שאין להחזיק לנו טובה ויש גדולים ממנו ואמו מרכבות
 ומושב לעמי נדיב שיש נדיבים בתורה יותר ממנו וכל זה כדי שלא להחזיק טובה
 לעלמן והגדולים תולין הגדולה לקטנים והקטנים לגדולים בו'

שובי שובי השולמית שובי שובי ונחזה כך מה תחזו בשולמית כמחולת
 המחנים מדבר כאן בטנין מעלת תהלת התשובה שאל"פ שחוט' וסמור
 בתשובה וחזר וחוטא עכ"ל כשכמוך שב בשלמות נקרא שלם וזהו אומר שובי שובי
 כמה פעמים אל"פ שחזרתה וחטאת ואת השולמית שלמה וראויה שובי שובי ונחזה
 כך שהם כ"ב אותיות התורה שיתגלה לך ויהיה לך עכשיו מחדש במחולת המחנים
 כיום אניתגה בסעי במחנות כמה מלאכים אירדו מן השמים כאגמרם ז"ל
 ים לפרש ידוע שאסור להסתכל בפני אדם ראש באומרים ז"ל ולכן אומר שובי
 שובי בתשובה ונחזה כך בפניך שער עכשיו לא היינו יכולים להסתכל בפניך
 בהיותך ראש

ע"ר ידוע שיש לאדם בשעה שחוטא מסך מבדיל בפניו וסר גילו כלל אלהים
 מעליו והמלאכים המלווין לאדם בנרחים ממנו לזה אומר שובי בתשובה
 ונחזה כך פסוק שבטונות היה מסך מבדיל בינך למקום ומסך בפניך ותהיה כמקדש
 במחולת המחנים שישובו המלאכים המלווין לך להלוותך בבתחילה או נלך
 בדרך זה שובי שובי יראה אל"פ שמתשוב בתשובה פטס אהם ותחזור לשעור ותשוב
 פנים אנית וכן פעמים הרבה עכ"ל תקרי שולמית שלמה בכל מאחר דמוף סוף חזרת
 לכן אני מזהירך שובי שובי פעמים הרבה בתשובה ונחזה כך על ידי התשוב'
 דברים מפורשים דהיינו כמחולת המחנים דע"י התשובה הזדונות נעשים זכויות
 ומהזכויות נבראים החמות מלאכים שיהיו מסבבים לך ומוזמרים ומהללים לך
 כמחולת המחנים

מה יכו פעמיך בנטלים בת נדיב חתוכי ירכיך כמו חלאים מעשה ידי אומן
 כו"ש לרמז מאמרם ז"ל שמונה כמנדיל בשמים ואחר מהם מי שריכו כוונת
 מנטלים בו' באופן שמי שיש לו מנטלים ברגליו הלי מהיות כמורה לשמים לזה אומר
 מה יכו פעמיך בקיותך במנטלים שיכאת קפול מקורה ע"ל מה יכו
 פטמיד

פּעמִיך בנעלים רמז למנעל מלות החליצה ונמאך לך זה על היומך בת נדיב בן
אברהם אבינו כמו שדרשו ז"ל במדרש נדיב זה אברהם כו' שידוע שבטבור אומר
אם מחט ועד סרוך נעל וכו' ישראל לחוט של לילית ולרדופ' התפילין ולמנע' החליצה
וכיון שהזכיר בשבח אברהם שבעבורו נלטו על החליצה מים בשבחו על ענין המילה
אקיים כלווי' יתברך להיות מלוה ועוסק וזהו הטעם שנתאחר וזהו אומר חמוקי
יריכך שהיא המילה שניתנה בין יריכ' כמו שדרשו ז"ל במדרש כו' היא מלוה מעולה
ומשובחת יותר כמו חלי כחם בהיותה מעשה ידי אומן שהוא הקב"ה שנקרא אומן
בדחו"ל במדרש כו' מלוה עליה לאברהם יותר משאר מלות לגדול מעלתה .

וכשומעו פן הח"ר יוסף חלוי שפטרתי הענין במנעל החליצה פירש אופן אחר
מה יפו פעמיך במלות מנעל החליצה וזה המלוה כדי להביא לעולם בתו
אל נדיב שהיא הנשמה כמו שפירש בזהר הקדוש והנורא בפסוק וכי ימפור איש את
בתו לאמה בתו זו הנשמה איש זה הקב"ה כו' וגמלא שהנשמה נקראת בתו אל נדיב
של הקב"ה שנקרא נדיב כמו שדרשו ז"ל במדרש אך הזהר והשמר שלא תקח אותה
למס כוי ויפיי אלא חמוקי יריכך יהיה חולים לשון חולי כמו שדרשו ז"ל במדרש
ואמר מעשה ידי אומן חני מקיים הענין בהיות ליווי ידי אומן שהוא הקדוש ב"ה
ע"כ

ע"ל

זה יפו פעמיך בנעלים רמז לתלמידי חכמים שהולכים ממקום למקום
ומכתתים את רגליהם כדי ללמוד תורה לעשות רצון יוצרם כמו שדרשו ז"ל
בפסוק והם תוכו לרנליך בולמוז זה על היחס בת נדיב שהוא אברהם שהל' ממקום
למקום לעשות רצון יוצרו רפתיך לך לך מארבע כו' ע"ל ידוע שמה
שמכרו השבטים ליוסף בטבור נעלים בדרכיך ואכין בטבור נעלים זה היה סבה
מאת השם כדי שירדו למלכים ויקבלו התורה שבעבור כבוד השעבוד קבלו בדחו"ל
וגמלא שהיה להם לטוב מפאת יוסף בטבור נעלים לזה אמר מה יפו פעמיך בנעלים
בת נדיב שבעבור זה קבלתם התורה ועל ידי התורה חמוקי יריכך דוקא ולא שאר
האומות אלא זאת בלבד היו חללים מעשה ידי אומן שגיתיכית' בעולם .
ע"ל בדחו"ל שני גביאים באמר להם אל נעליך משה ויהושע כו' למשה באמר אל
נעליך ונשתלח לגאול לישראל ליהושע אמר לו המלאך כן והלך וכיבש המלכים וזהו
אומר מה יפו פעמיך בנעלים בת נדיב כלומר בצבורת הנעלים כיפרשית .
חמוקי יריכך רמז לשני משיחים שהם כמו חולים מרובים ביסורין שהמלך המשיח
מכה ומטונה ומשיח בן יוסף עתיד שיהרג ואל תהרהר אחר זה איך לדיקים כאלו
הם ביסורים משום שזה מעשה ידי אומן ואין להרהר אחר מיחיתו פו' .
עוד י"ל ברין דקי"ל הקונה כלים חדשים מברך שהחיינו לבר הקונה מנעלי' כו' ויש
סברא שאם היה עני עד תכלית העניות שיברך כו' וגרא' לי שכיון דזאת
הקברא אינה מוסכמת טוב שיתחבר הטני הזה עם מי שקונה איזה חפץ ויתבון
בברכתו לזאת כו'

וגררה ועל זה משבח הקב"ה לאומה ישראלית שהיא בקיאה בדקדוקי המלות
ושמור הפסוק מה יפו פעמיך גם במנעלי' לעשות אופני' לדרך וכיכר
חמוקי

אגן הסתר

חמוקי ירכיך רלי' לבקש כמו איש שקנה חללי' כדי לעשות מעשה לענות אמן וזה
מעשה ירי אמן

שררך

הגן הסתר אל יחסר המזג בטנך עימת חטים מונה צאשני' בהגות
ברכר לעיל על שני המשיחים שהם חמוקי ירכיך המקמים לך מן
הגלות אומר עכשיו שררך שהיא ירושלים שהיא טיבור העולם יהיה אז פהגן הסתר
במלוכה ולו יהיה חרבה עור וזהו אומרו אל יחסר המזג שלעולם לא יחסר מזגה ואז
באותו זמן בענך שהם ישראל היושבים סביב לטיבגר שהוא ירושלים והמקדש יהיו
בערמת חטים כלם נהנין ממנו כך יקבלו מהם השפעת שאר האומות ויהיה בעינו
מונה באשנים תחת היותה מנוחה בעיניהם שאז יראו מעלת תהלתם ויבואו ויכלמו
ושני משיחים אלו שהם שני שררך הדומים לשנים שיונק התינוק כך עתידים ישראל
להניק מהם תורה ושני משיחים אלו הם אחים ולא יתפרדו בבא זה עיר בא זה פאני
עפרים תאמי לביה שהתאומים אינן נפרדים זה מזה

צוארך

כמנל האן עיניך ברמות בחשבון על שער בת רבים אסך כמנל
הלבונון לוסה פני דמסק הרב כמהר"ם אלשיך ז"ל פירש לוארך
אלו הדריקים המובילים ימורי הדור לכפר עליהם והם כמנל וחזק האן שארש
שמכיל הן עגדו יולא לחירות כך הם מליים לדורם . אומס לי נראה
לפרש ירוע שמנל האן הם השפתיים שהם מגדל לשמור כדחז"ל שהקב"ה ברא ללשון
נחל נובע שהוא מקור הרק ושני מגלים לפניו שהם השנים והשפתיים כו' ונמלא
בבהיותם השנים מבכנים השפתי' הם חומה ומגדל להם וכאן בא לשבח לפנסי' ישראל
במעלת השפלות שמטולם לא הקשו לוארס להלך בקומה זקופה שזה גורם להשתלקות
השכינה כדחז"ל וזהו אומרו לוארך לעולם היה כמנל האן שהם השפתיים רבי' דריקים
פך היה לוארך שהעולם לא נתגאית גם תמיד נגר עיניך יוס הדין והחשבון פני
אלא לבא לידי חטא וזהו אומרו עיניך יורדות דהעות כברכות על ענין הדין והחשבון
ויוס המות שהוא על שער בת רבים שער פתוח לרבים ונתינת תמיד כל מחשבותך
בזה באמת שלא בא חטא על ירך ומלוה להשתפל פניך בשםם שאסור להסתכל
בפני אדם רשע כך מלוה להשתכל בפני הדריק כאילו מקביל פני שכינה וזהו
אומרו אסך כמנל הלבונון שהוא המקדש כשם שמלוה והשראת השכינה היתה לאדם
בראות המקדש כך המסתכל בפני הדריק שהכופה פני הדריק יש לו שפע של ברכה
וזהו אומרו דמסק מלשון ובן משק בתי הוא דמסק אלישור

עור נראה לוארך היה קשה כמנל האן כלומר לואר שלא הרכין לעבירה פיוסף
אע"פ שראיתה אותה עיניך אלו יהיו מבורכות בחשבון כלומר בעת שתתן
דין וחשבון וזהו ברכות בחשבון וברכה זאת יהיה על שער בת רבים בפני לייקים
רבים וכתות מלאכים שבגן ערן ואז באומה שעה אסך כמנל הלבונון כלומר פניך
כמנל פו' להשתכל בפני השכינה וזהו פני דמסק שהיא משק הבית משו' אשיתו לאכול
בירוע ואין כאן מאן ראכיל ולא רידיה כו'

ראשך

עליך ככרהל ודלת ראשך כארנמן מלך אסור ברהטים נרא' לפתור
קרייא בשאל מלך ראשון שבישראל שבא לרמוז שלא נמלא בו אס

אגן הסהר כר

סטא בי אס שהניא לאגנ עלך עמלק והחיה לו וזהו אומרו ראשך עליך שהוא שאל
מלך הראשון היה לדיק גמור כאליהו בהר הכרמל כמו שדרשו ז"ל במירש סכרמל רמו
לאליהו כו' ודלת ראשך שהם דלת הטט שהלכו עמו הם נקיי מכל חטא ויפילו ומוקיע
בארגמן שהוא יפה אך לא נמלא עון ככלם כי אס בעבור מלך אסור ברהטט
שהוא לאגנ

אח"כ 1234567

ע"ר ראשך שהוא הקב"ה עליך ככרמל ודלת ראשך בארגמן כלומר כמרכבה
אלו בארגמן הוא המרכבה כנודע ועל דלת ראשך טובה מרכבתו ועמך
עומד בלרה מלך אשור וקסור ברהטט שהוא פ"ב יכול אסור עמך בגלות או יהיה
ברהטט מלשון ברהטט במקטת המים שהוא אש' עמנו בגלות בעבור לדיקיס שבכל
דור ודור העומקיס בתורה והם ברהטט במקטת המים וזהו מלך אסור ודיכן אשור
ברהטט פו

עור יש לרמוז מאחר שז"ל באה עניות אולישראל סמוטית חיורא כו' ותלת ראשך
הוא לשון עניות מלשון רש כמו שדרשו ז"ל במירש כו' וזהו מה שרומז פה
ראשך עליך כלומר עניותך עליך גורס לך להיות לדיק ככרמל כאליהו בהר הכרמל
ודלת ראשך בארגמן ועכשיו נותן טעם למא בהיותם עניים הם לדיקיס מאוס שהם
דלות ראשך יהיה בארגמן כלמ' שתעשיר אז תבעט בבוראך ותאמר מלך אש' ברהטט
והוא לא השקיט לי הטובה אלא כחי ועולס ידי עשה לי את החיל הזה לכן טוב לך
העניות כדי שיהיו עיניך נזופות למקום

ע"ל עם מה בסירש כמוהר"ר יוסף יעבץ החסיד ז"ל על סמוק פי שונותי עברו
ראשי כו' שהבונה לומר רוב עונותי נתחייבו שלא יהיה לי ראש וזהו עפר
ראשי כו' לזה אמר הקב"ה לישראל אס אתה בלתי הבונה ח"ו מה שראשך עליך לא
שאתה ראוי לכך פי אס בחסדי שאני נוהג עמך ואני חושבך כאליהו בהר הכרמל
כדוריש המדרש וגם דלת ראשך שהם שערות שעל ראשך שבראית אומס להגין על
המוח ולחממו כדי שלא תמות שטעם השערות על זה ועיין בסמ"ק ז"ל לא שאת ראשי
לכך מלך מעשיך כי אס בחסדי שאני נוהג עמך פי אילו אתה לדיק ככרמל שאלב
ארגמן לפי שהדין היה מחייב שלא יהיו שערות על ראשך להגין ולחמם למוח כדי
שלא תמות מקום שטעמתיך גורמים שפכיעול מלך מלפי המלכים אסור בגלות שאתה
הולך על עובתיך

פה יפית ומה נעמת אהבה בתענוגים כלומ' אומ' הקב"ה לישראל וכי מת
יהבות ומה נעמות היתה לך אהבתי בלפתך אחר התענוגים לכן טופ
לך לעזוב כל אלו כי ההשקט והשלמה לעזוב התענוגים ועזיבתם היא תענוג אמיתי
כמו שכתב החסיד בעל ראשית חכמה ז"ל אמר החכם כו' ע"ל שאת"פ
שההולך אחר תענוגים מיר בוטט בדרך וישמע יסורין ויבעט אמנס אתה מה יפית
ומה נעמת אהבה שאת"פ שהיה לך תענוגים שלא נשכחת להשם באומות העולם
שבוטטים מרוב השפעתם והח"ר יוסף גאון ז"ל פירש בדרשו"ל אומות
העולם כשאוכלים ושותים מתעסקים בדיברית פלות וכדרך שדרשו ז"ל בסעוד' אהאומות
זה אומר מריות גאות וזה אומר פרקית גאות כו' אמנס ישראל כשאוכלים ושותים
שוקקים במקרא כמאנה באגדה וזהו אומרו מה יפית ומה נעמת אהבה בתענוגים
באהיית'

אגן הסהר

במהיית' באענוניס אוכל וזאתה וגם פירש בכמוק דלע' ראשך עליך ככרמל כו' שבא לרמוז כשישראל מתגאים ואינם ראויים לפניו ח"ו אז הקב"ה לוקח הזדיק שבדור לכפר עליהם וזהו אמרו כשראשך עליך גבות ככרמל וגם ודלת ראשך שהם הדלים שבכם מתגא' ויפי' עלמן כהרגמן אז חלף שהוא הזדיק מאן עלכי רבנן אסו' ברהטים אומר הקב"ה אותו ולוקחו מן הדור

ואת קומתך דמחה לתמר ושדיך לאשכלות ולהבין סמוק זה נקדים לפרש מה שאמרו נביתמר בת דוד האחר ששכב עמה אמן חמ' וטליה בתת פסים כי כן תלכאנה צמות החלך הבתולות מעילין וילא אותה מארתו החולה ונעל הדלת אחריה דקשה טובא למה לורך הוכרד לומר שעליה כתומת פסים חמ' לא ידע סכן לורך צמות המלכים להלכיה בתומת פסים ועוד דמה קשר יש לספר זה אחר ששכב עמה אמן

אמנם מראה לפרש בדרו"ל כל המתגאה לסוף נכשל בעבירה וגם הבט וראה שהדין נמי גבי חשה המתגאה' וזה הוא הנרמו כאן שבא לומר שהטעם שבא חקלה זו לידה בטבור שהיתה מתגאה עלמ' בכתוב' הפסים שעליה וכענין יוסף שבטבור כתומת הפסים שעליו בא לאותה מבואה גם כן תמר ולכן אחר שסיפ' ששכב עמה אמן חמ' וטליה בתת פסים לומר שהיתה מתגאה בכתומת פסי' שעליה חמ' פ' שכל צמות המלכים לופאות כן

עוד מפל לפרש שבא לרמוז שמטבת הפתומת הפסים שעליה שהיה מיפה לה זהו גרס סנתן אמן עיניו עליה ולכן אחר השכיבה אחר המביאה לגדר זה מטבת כתומת הפסים שעליה עוד יס' לרמוז שבא לומר דרך מוסר לאדם שלא יפתח אחר יצרו המורה לו חשה יפה ידע באמת שאינו בלום רק הלפז שעליה והיא עצמה חמתמלא בואה ופיה מלא דם כאומרם ז"ל ופסי הפירוש הא' שכתבור באותה בואה לאותו מטבה וזהו הרומז כאן זאת קומתך דמחה לתמר בא לייסרם לומר שכעת שמתגאים דומים לתמר בת דוד שבאתה לאותו מעשה זאת קומתך שהיא הנאצה דמחה לתמר ומדיך שהיא היהפות סלך דומות לאשכלו' מורדות במחמ' מרע"ה כשימר לישראל' אשכלות מרורות למו

עוד יש לפרש על תמר כלתו של יאודה והענין ידוע שהתלמיד חכם זר'י' שהיה בו כד גאולה כאומרם ז"ל בשמחה מאן דלא אית ביה עוד ידוע שקנאת מוכרים תרבה חכמה שעל ידי שמתקנא עוסק בתורה כדי להתגבר על חכמת-חבדו באופן שגאולת התורה באופן שפירשנו חמ"פ שגאולה רע לעינים אמנם הוא דבר היתר בענין כלת יאודה שאח"כ אלכאורה למראית העין היה נראה רע אמנם כוונתה לשמים וזהו אמרו זאת קומתך אין זאת אלא תורה פלומ' בשקומתך היא מסיבת התורה דמחה לתמר שאח"כ למראית העין נראה רע אמנם הקב"ה הסכי' עמה כמו בדרשו"ל לירק ממני ממני ילאו בבואים כו' גם ענין גאולתך בטפין זה הקב"ה מסכים עמך מאוס שעל ידי זה שדיך שהיא מרומי התורה הם באשכלות הגסן שהם חביבים שבהיות לך כד גאולה אין את מתבזה בעיני דלת העם או על ידי קנאתך ללמוד להרבו' ולהגדיל תורה יומר מיל חכירך שדיך נעשים באשכלו' קת' בהם גרעיני' אין מקצר כך את מתרם הוסיף בתורה